

PRIJEDLOG

**VIJEĆE MINISTARA BOSNE I HERCEGOVINE**

**STRATEGIJA ZA KONTROLU MALOG  
ORUŽJA I LAKOG NAORUŽANJA U  
BOSNI I HERCEGOVINI**

**2021-2024**

Decembar, 2020. godine

Dokument „Strategija za kontrolu malog oružja i lako naoružanja u BiH“, za period 2021–2024. godine, sačinili su članovi Koordinacionog odbora za kontrolu malog oružja i lako naoružanja u Bosni i Hercegovini, u saradnji sa predstavnicima nadležnih organa u Bosni i Hercegovini i međunarodnih partnera uključenih u implementaciju strateških ciljeva.

Podršku u izradi ove Strategije, pružio je Regionalni Centar za kontrolu malog i lako oružja (u dalnjem tekstu: SEESAC), Organizacija za sigurnost i saradnju u Evropi, Misija u BiH (u dalnjem tekstu: OSCE) i Razvojni program Ujedinjenih nacija (u dalnjem tekstu: UNDP), Delegacija evropske unije odnosno & Ured specijalnog predstavnika Evropske unije u BiH.

Stavovi i mišljenja izneseni u ovom dokumentu ne odražavaju nužno stavove i mišljenja UNDP-a, OSCE-a, SEESAC-a i drugih međunarodnih partnera.

## **MISIJA**

Razvoj pravnog i institucionalnog okvira u oblasti malog oružja i lakog naoružanja, saradnja i jačanje svijesti kao ključnih pretpostavki postizanja adekvatnih mehanizama za uspješnu kontrolu malog oružja i lakog naoružanja, njegovog uticaja na građane i građanke, i stalnog jačanja svih raspoloživih resursa u tom važnom procesu, te stvaranje sigurnog okruženja kako u Bosni i Hercegovini tako i šire.

## **VIZIJA**

Bosna i Hercegovina je sigurno društvo sa uspostavljenim sveobuhvatnim i održivim mehanizmima za identifikovanje, sprečavanje, krivično gonjenje i kontrolu nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine vatrenim oružjem i municijom. Pomenuti mehanizmi su u skladu sa standardima Ujedinjenih nacija i Evropske unije i drugim međunarodnim standardima i najboljim praksama.

## **Definicija malog oružja i lako naoružanja - SALW**

*„Malo oružje i lako naoružanje je naoružanje koje može nositi jedan čovjek, napravljeno ili prilagođeno vojnoj specifikaciji za upotrebu smrtonosnih instrumenata rata.*

*Malo oružje je široko kategorizirano kao ono oružje namijenjeno za upotrebu od strane individualnih pripadnika oružanih ili sigurnosnih snaga. Ono uključuje revolvere i automatske pištolje; puške i karabine; poluautomatske puške; jurišne puške; i luke puškomitraljeze.*

*Lako naoružanje je široko kategorizirano kao ono naoružanje namijenjeno za upotrebu od strane nekoliko pripadnika oružanih ili sigurnosnih snaga koji mu služe kao posada. Ono obuhvata teške mitraljeze, ručne i montirane lansere granata; prenosivo protuzracno naoružanje; prenosivo protutenkovsko naoružanje; bestrzajne puške, prenosive lansere protutenkovskih projektila i raketnih sistema; prenosive lansere protuzracnih projektila, te minobacace kalibra manjeg od 100 mm.“*

## **1. OPĆI DIO**

Na osnovu Programa akcije Ujedinjenih nacija (2001)<sup>1</sup> i OSCE-ovog Dokumenta o malom oružju i lakov naoružanju (usvojen 2000. i ponovno izdat 2012. godine)<sup>2</sup>, kao i drugih međunarodnih dokumenata iz ove oblasti, te posebno Protokola protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, njegovim dijelovima, komponentama i municijom koji je usvojila 31. maja 2001. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija (stupio na snagu 3. jula 2005. godine), Bosna i Hercegovina je pristupila sistematskom rješavanju ovih pitanja usvajanjem i implementacijom prve Strategije za kontrolu malog oružja i lakov naoružanja za period 2006–2012. godine, druge Strategije za period 2013–2016. godine, i Strategije za period od 2016-2020.godine. Ove strategije su sadržavale i aktivnosti i obaveze navedene u Evropskoj strategiji za suzbijanje nedopuštenog gomilanja i trgovine malim oružjem i lakov naoružanjem i pripadajućom municijom iz 2006. godine.

Bosna i Hercegovina je 24.02.2002. godine, ratificovala Konvenciju Ujedinjenih nacija o borbi protiv transnacionalnog organizovanog kriminala, te je 01.04.2008. godine, pristupila Protokolu protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenim oružjem, njegovim dijelovima i municijom. Također, Bosna i Hercegovina je potpisala i ratificovala Arms Trade Treaty (u dalnjem tekstu: ATT), globalni Sporazum o trgovini oružjem kojim se utvrđuju najviši zajednički međunarodni standardi za uvoz, izvoz i transfer konvencionalnog oružja.

Za Bosnu i Hercegovinu je pitanje kontrole malog oružja i lakov naoružanja visoko rangirano na sigurnosnoj ljestvici, prije svega, zbog velikog zaostatka oružja iz vremena ratnih dešavanja na teritoriji BiH i novih pojavnih oblika kriminalnih aktivnosti povezanih sa oružjem, kako u regionu Jugoistočne Evrope tako i šire u zemljama članicama Evropske unije.

---

<sup>1</sup>UN-ov dokument A/CONF.192/15, New York, juli 2001.

<sup>2</sup> OSCE-ov dokument o malom oružju i lakov naoružanju FSC.DOC/1/00, novembar 2000; OSCE-ova odluka FSC.DEC/3/12, juni 2012.

Prema dokumentu „Procjena prijetnji od organizovanog kriminala u BiH“, koji je 2017.godine, usvojilo Vijeće ministara BiH, evidentno je da je na području BiH intenzivirana nelegalna nabavka i prodaja naoružanja, koje koriste lica koja se dovode u vezu s organizovanim kriminalom prvenstveno u cilju krijumčarenja, ali i kao sredstvo za izvršenje drugih krivičnih djela na području BiH. Ovaj problem je prouzrokovani većom potražnjom na “crnom tržištu” u zemljama EU, kao i naoružanjem koje je preostalo iz perioda konflikta.

U tom smislu, pod pokroviteljstvom vlada Savezne Republike Njemačke i Republike Francuske, Evropske unije i Vijeća za regionalnu saradnju, vlade Zapadnog Balkana, uključujući i Bosnu i Hercegovinu, sačinile su i usvojile Mapu puta za održivo rješenje za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i prometa malog oružja i lakog naoružanja (SALW), vatrenog oružja i pripadajućeg streljiva na Zapadnom Balkanu (u dalnjem tekstu: Mapa puta). Mapa puta sadrži jasne ciljeve, potciljeve i vremenske okvire koji obuhvataju sve funkcionalne oblasti kontrole naoružanja. Prihvatanjem Mape puta Bosna i Hercegovina je pokazala svoju punu opredijeljenost za uspostavljanje cjelovitog okvira za kontrolu SALW-a. Bosna i Hercegovina će izraditi akcioni plan za provedbu strategije u kojem će, pored ostalog, uzeti u obzir i ciljeve iz dokumenta Mapa puta.

Ova Strategija za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u BiH (u dalnjem tekstu: Strategija), pruža sveobuhvatnu platformu za zajednički usaglašene nivoe ostvarivanja učinka i navodi opredijeljenost korisnika na strateškom, političkom i operativnom nivou, nadovezujući se na političku posvećenost *Programu akcije Ujedinjenih nacija za sprječavanje, borbu protiv i iskorjenjivanje nezakonite trgovine malim i lakin oružjem u svim aspektima*, kao i na pravne obaveze proistekle iz *Protokola za borbu protiv nezakonite proizvodnje i trgovine vatrenom oružjem, pripadajućim dijelovima i municijom* (*Protokol o vatrenom oružju*).

Strategija predstavlja nastavak i proširenje aktivnosti kojima je cilj daljnje jačanje efikasnosti svih subjekata u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini. Usmjerena je na nastavak usklađivanja zakonodavstva s evropskim i međunarodnim naboljim praksama, daljne unapređenje kontrole unutrašnjeg i vanjskotrgovinskog prometa oružja, smanjenje incidenata počinjenih oružjem i broja

nelegalnog oružja u posjedu građana, unapređenje građanskog povjerenja u institucije u Bosni i Hercegovini na svim nivoima vlasti, kao i smanjenje viškova malog oružja i lakog naoružanja u posjedu Ministarstva odbrane/Oružanih snaga Bosne i Hercegovine. Posebna pažnja je usmjerena na jačanje cjelokupnih administrativnih i istražnih kapaciteta svih nadležnih tijela u Bosni i Hercegovini u cilju sprječavanja ilegalnog posjedovanja i krijućarenja malog oružja i lakog naoružanja. Implementacijom zacrtanih strateških ciljeva i dalnjim razvojem međunarodne i regionalne saradnje u ovoj oblasti, Bosna i Hercegovina će doprinijeti ne samo unapređenju opće sigurnosti u zemlji nego i u regionu i globalno.

Realizacija strateških prioriteta iz ovog dokumenta olakšat će daljnja zalaganja Bosne i Hercegovine u ispunjavanju nekih od ključnih zahtjeva u procesu pristupanja Evropskoj uniji, a koji su navedeni u novoj strategiji Evropske komisije „Vjerodostojna perspektiva proširenja i veći angažman EU na Zapadnom Balkanu“, i pratećim Akcionim planom za Podršku transformacije Zapadnog Balkana, te u Mišljenju Europske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u EU, i pratećem Analitičkom izvještaju. Strategijom EU-a protiv nezakonitog vatrenog oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva usvojenom u novembru 2019. godine, poseban akcenat stavljen je na Zapadni Balkan. U Strategiji se navodi da će EU održavati saradnju s relevantnim regionalnim organizacijama u području kontrole SALW-a i uzeti u obzir regionalne inicijative kao što je Mapa puta. Akcijskim planom za suzbijanje nezakonite trgovine vatrenog oružja, usvojenom u julu 2020.godine, također je prepoznat značaj Mape puta, te su Aneksom 3 navedenog Akcijskog plana utvrđene specifične aktivnosti koje su i dio Mape puta, a u skladu sa Odlukom Vijeća EU o finansijskoj potpori u implementiranju Mape puta<sup>3</sup>.

Inicijator donošenja Strategije je Koordinacioni odbor za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini kao stručno, međuinstitucionalno tijelo, koje je osnovalo Vijeće ministara Bosne i Hercegovine.

Izrazi u ovoj strategiji, koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu, bez diskriminacije se odnose i na muškarce i na žene. Implementacijom prethodnih Strategija

---

<sup>3</sup> Council Decision (CFSP) 2018/1788 of 19 November 2018 in support of the South-Eastern and Eastern Europe Clearinghouse for the Control of Small Arms and Light Weapons (SEESAC) for the implementation of the Regional Roadmap on combating illicit arms trafficking in the Western Balkans

za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja postignuti su značajni rezultati o kojima je Koordinacioni odbor za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja, na godišnjem nivou, dostavljao Izvještaj Vijeću ministara Bosne i Hercegovine. Također, Koordinacioni odbor redovno je izvještavao Ujedinjene nacije u skladu Programom Akcije (Plan of Action – PoA) i Međunarodnim instrumentom za praćenje (International Tracing Instrument - ITI), OSCE te Sekretarijat Sporazuma o trgovini oružjem (ATT) o napretku u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja u Bosni i Hercegovini. Ovi izvještaji umnogome doprinose transparentnosti procesa vođenih u ovoj oblasti ali i međunarodnoj reputaciji Bosne i Hercegovine.

Koordinacioni odbor za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja u BiH će u saradnji sa nadležnim organima u BiH na državnom, entiteskom, kantonalmom nivou i Brčko Distriktu BiH, pripremiti akcioni plan za provedbu dokumenta sa mjerljivim ciljevima i konkretnim pokazateljima na osnovu kojih će se mjeriti napredak ostvaren u BiH.

## **NAJZNAČAJNIJI REZULTATI U IMPLEMENTACIJI STRATEGIJE ZA PERIOD 2016-2020. GODINA**

U periodu važenja Strategije, realizovana je većina aktivnosti predviđenih akcionim planom, a najznačajnije su:

- ukupno je uništeno 21.144 komada i dijelova malog oružja i lakog naoružanja;
- ostvarena je uspješna saradnja sa međunarodnim organizacijama koje se bave pitanjima kontrole malog oružja i lakog naoružanja; (održani sastanci u okviru Regionalne mreže SALW komisija, SEEFEN, SEESEG, RACVIAC itd.)
- nastavljena je podrška u pripremi i objavljuvanju regionalnih izvještaja o realizovanom uvozu i izvozu naoružanja i vojne opreme;
- izrađene su analize i procjene pravnih okvira za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja;

- pružena je podrška za održavanje baze podataka o izdatim dozvolama za uvoz/izvoz naoružanja i vojne opreme kroz dalje unapredjenje AAERG<sup>4</sup> softvera;
- podržano je uspostavljanje baze podataka o kompanijama registrovanim za brokering u prometu naoružanja i vojne opreme;
- nadležni organi u BiH su usvojili zakone o oružju i municiji u cilju usklađivanja sa pravnom stečevinom EU<sup>5</sup>;
- usvojen je Zakon o obilježavanju malog oružja i lakog naoružanja i pripadajuće municije; (“Službeni glasnik BiH” broj: 83/16);
- prikupljeni su statistički podaci o legalnom oružju u posjedu građana u BiH, te se mogu pratiti trendovi za svaku godinu;
- ukupno je izvršena rekonstrukcija šest skladišta u policijskim agencijama u kojima se čuva malo oružje i lako naoružanje;
- provođene su operativne policijske akcije u kojima je prikupljena značajna količina nelegalnog oružja;
- nastavljene su aktivnosti na uništavanju viškova naoružanja u posjedu Oružanih snaga BiH, gdje je ukupno za četiri godine uništeno 7.706.32 tona:
- u Okviru Berlinskog procesa u julu mjesecu 2018. godine, usvojen je dokument „Mapa puta za održivo rješenje za suzbijanje nedozvoljenog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malim i lakin oružjem/vatrenim oružjem i pripadajućom municijom na Zapadnom Balkanu”, čime je data i politička opredjeljenost za jačanje kontrole malog

---

<sup>4</sup> Annual Arms Export Report Generator - Godišnji generator izveštaja o izvozu oružja

<sup>5</sup> Direktivom vijeća 91/477/EEZ od 18. juna 1991. o nadzoru nabave i posjedovanja oružja, Direktivom 2008/51/EZ Evropskog parlamenta i Vijeća od 21. maja 2008. o *izmjeni Direktive Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja* i Direktivom (EU) 2017/853 Evropskog parlamenta i Vijeća od 17. maja 2017. o *izmjeni Direktive Vijeća 91/477/EEZ o nadzoru nabave i posjedovanja oružja*.

oružja i lakog naoružanja i suzbijanja njegovog širenja, što je potvrđeno usvajanjem Zajedničke ministarske izjave;

- Zaključno sa 26.10.2020.godine ukupno je obilježeno 59.000 komada naoružanja ili 95 % od ukupno predviđenog broja.
- Izrađen je tekst Nacrta zakona o oružju Unsko - sanskog kantona sa tabelama usklađenosti i dostavljen je Direkciji za europske integracije na mišljenje. Nakon pozitivnog mišljenja, pomenuti nacrt Zakona o oružju ide u skupštinsku proceduru. Ovaj zakon će poslužiti kao model za usklađivanje ostalih zakona o oružju u Bosni i Hercegovini;
- Doneseni su zakoni i izmjene Zakona o oružju i to: Zakon o izmjenama zakona o oružju i municipiji RS ("Službeni Glasnik Republike Srpske", br. 18/17, 31/18 i 58/19), Zakon o oružju i streljivu ŽP („Narodne novine Županije Posavske“ broj 4/18), Zakon o izmjenama i dopunama zakona o nabavljanju, nošenju i držanju oružja i municipije Kantona Sarajevo (Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 1/18, 13/18 - ispravka i 30/19), Zakon o nabavljanju držanju i nošenju oružja i municipije BPK („Službene novine Bosansko podrinjskog kantona“ br.10/17), Zakon o oružju i municipiji („Službene novine Tuzlanskog kantona“ br. 17/15, 5/16, 17/17 i 8/20).

## **STRATEŠKI CILJEVI ZA PERIOD 2021-2024. GODINA**

***Ova Strategija definiše četiri strateška cilja za unapređenje kontrole malog oružja i lakog naoružanja u BiH, i to:***

- 1. Unapređenje/usklađivanje pravnog okvira i implementacije SALW zakonodavstva;***
- 2. Smanjenje zloupotrebe ilegalnog posjedovanja i trgovine oružja i municije;***
- 3. Upravljanje SALW-om u posjedu OS BiH;***
- 4. Saradnja sa međunarodnim i regionalnim organizacijama i organizacijama civilnog društva.***

## **REZULTATI OSTVARENI PO STRATEŠKIM CILJEVIMA U PERIODU 2016-2020 GODINA I AKTIVNOSTI KOJE SE PLANIRAJU PODUZETI ZA PERIOD 2021-2024**

### **1. Unaprijeđenje/usklađivanje pravnog okvira u implementaciji SALW zakonodavstva**

U okviru strateškog cilja „Unapređenje pravnog okvira i implementacije SALW zakonodavstva“, prepoznata je potreba praćenja aktivnosti koje trebaju rezultirati harmoniziranjem zakona o držanju i nošenju oružja u BiH sa relevantnim propisima Evropske unije kao i jačanja međuagencijske saradnje na polju implementacije zakonodavstva vezanog za kontrolu unutrašnjeg i vanjskotrgovinskog prometa oružja radi adekvatne razmjene informacija i stajališta u vezi sa pitanjima iz nadležnosti različitih institucija uključenih u promet naoružanja.

U BiH je na snazi 12 zakona koji regulišu oblast vatrenog oružja i municije za civilnu upotrebu koji su doneseni na osnovu ustavnih nadležnosti Republike Srpske, deset kantona i Brčko Distrikta BiH, te su isti djelimično usklađeni sa direktivama EU koje tretiraju oblast nadzora nabave i posjedovanja oružja. Međutim, u cilju pravilnog usklađivanja sa pravnom stečevinom Evropske unije, potrebno je da nadležne institucije izvrše dodatno usklađivanje zakona.

Koordinacioni odbor je u periodu važenja Strategije 2016-2020 godine, kontinuirano provodio aktivnosti koordinacije usklađivanja zakonodavstva u ovoj oblasti, u saradnji sa nadležnim organima u BiH i međunarodnim partnerima, što će biti i u narednom periodu jedan od prioriteta u radu.

Okončane su aktivnosti kojima je postojeći Zakon o kontroli vanjskotrgovinskog prometa robe i usluga od strateškog značaja za sigurnost BiH podijeljen na dva zakona, te je vanjskotrgovinski promet naoružanja i vojne opreme usklađen s UN Protokolom, Zajedničkim stavom EU pri izvozu oružja i preuzetim obavezama u skladu sa ATT. S tim u vezi, usvojeni su sljedeći zakoni:

- Zakon o kontroli vanjskotrgovinskog prometa oružja, vojne opreme i robe posebne namjene („Službeni glasnik BiH”, broj 53/16);

- Zakon o kontroli vanjskotrgovinskog prometa robe dvojne namjene („Službeni glasnik BiH”, broj 53/16)<sup>6</sup>;

-Također, usvojen je Zakon o obilježavanju malog oružja, lakog naoružanja i pripadajuće municije ( “ Službeni glasnik BiH”, broj 83/16) usklađen sa Direktivom vijeća 91/477/EEZ od 18. juna 1991. godine o nadzoru nabave i posjedovanja oružja uljučujući izmjenu iz 2008. godine.

Pored navedenog, usvojen je i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kontroli kretanja oružja i vojne opreme („Službeni glasnik BiH”, broj 22/16). Navedenim zakonom detaljnije su regulisana određena pitanja vezana za kontrolu kretanja oružja i vojne opreme u BiH.

U svim aktivnostima harmonizacije zakonodavstva aktivnu ulogu, pored nadležnih entitetskih i kantonalnih institucija, imala je i Direkcija za evropske integracije Vijeća ministara BiH, kroz aktivnu savjetodavnu pomoć i pripremu instrumenata za usklađivanje. U toku perioda važenja Strategije održani su seminari sa ovom tematikom, gdje su predstavljene međunarodne regulative iz ove oblasti i načini inkorporiranja regulativa u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine, entiteta, kantona i Brčko Distrikta BiH.

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, br. 10/08, 1/17 i 8/17 ), Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu usklađivanja svog postojećeg i budućeg zakonodavstva i njegovu

---

<sup>6</sup> Djelomično je usklađen sa Uredbom Vijeća (EZ) br. 428/2009 od 5. svibnja 2009. o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringu i provoza robe s dvojnom namjenom (preinačena); Uredbom (EU) br. 1232/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009 o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringu i provoza robe s dvojnom namjenom

Uredbom (EU) br. 388/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2012. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009 o utvrđivanju režima Zajednice za nadzor izvoza, prijenosa, brokeringu i provoza robe s dvojnom namjenom Uredbom (EU) br. 599/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 428/2009 o uspostavljanju režima Zajednice za kontrolu izvoza, prijenosa, brokeringu i provoza robe s dvojnom namjenom te Zajedničkom akcijom Vijeća od 22. lipnja 2000. o kontroli tehničke pomoći u vezi s uporabom u posebne vojne svrhe.

propisnu primjenu i provedbu od dana potpisivanja Sporazuma do kraja prelaznog perioda od šest godina od dana stupanja na snagu.

Evropska komisija je 29. maja 2019. godine objavila Mišljenje o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji čiji je sastavni dio Analitički izvještaj u kojem je konstatovano da „*Zakonodavstvo o civilnom posjedovanju oružja djelimično je usklađeno sa acquis-em na svim nivoima vlasti i potrebno ga je dalje poboljšati, posebno u pogledu eksploziva i transporta opasne robe.*“

Nadalje, istaknuto je da Bosna i Hercegovina treba „*poboljšati sljedivost zaplijenjenog i oduzetog oružja, posebno kroz izmjene i dopune Zakona o obilježavanju malog oružja, lakog naoružanja i pripadajuće municije kako bi se obuhvatile ove kategorije.*“

Na sastanka Pododbora za pravdu, slobodu i sigurnosti održanog u decembru 2019. godine, istaknuto je da se od nadležnih organa u BiH posebno očekuje da „*dalje jačaju i usklađuju pravni okvir s pravnom stečevinom EU, posebno propise u oblasti civilnog posjedovanja oružja, eksploziva za civilnu upotrebu i prijevoza opasnih materija*“.

Iz naprijed navedenog, se može zaključiti da je Bosna i Hercegovina u periodu važenja strategije napravila značajne korake ka usklađivanju zakonodavstva u oblasti malog oružja i lakog naoružanja sa europskim i međunarodnim propisima. Međutim, postoji potreba da se u narednom periodu poduzmu daljnje aktivnosti u cilju postizanja potpune usklađenosti zakona iz ove oblasti.

U tom smislu, potrebno je vršiti dodatno usklađivanje propisa na svim nivoima vlasti „*pripremiti tabele usklađenosti zakona sa direktivom o oružju EU i drugim pravnim propisima*“.

Posebnu pažnju treba obratiti na regulisanje pitanja deaktivacije odnosno onesposobljavanja malog i lakog oružja u skladu sa preporukama i najboljim praksama EU.

Pitanja poboljšanja sljedivosti zaplijenjenog i oduzetog oružja potrebno je regulisati poštujući ustavnu strukturu i podijeljenu nadležnost različitih nivoa vlasti u BiH. Prilikom donošenja zakona o obilježavanju malog oružja, lakog naoružanja i pripadajuće municije

postignuta je saglasnost sa nadležnim organima entiteta i Brčko Disktrikta BiH i eventualne izmjene i dopune istog trebaju se planirati i sprovesti na identičan način.

U narednom periodu, u cilju što efikasnijeg rješavanja predmeta, neophodno je unaprijediti sistem vođenja evidencija o uvozu i izvozu oružja i vojne opreme, te evidencije o kretanju oružja i vojne opreme na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Bosna i Hercegovina će u periodu važenja Strategije poduzimati aktivnosti oko pristupanja WASSENAAR aranžmanu.

Bosna i Hercegovina će u narednom periodu u okviru ovog strateškog cilja, sprovesti sljedeće aktivnosti:

- *izraditi sveobuhvatnu analizu usklađenosti zakonodavstva s evropskim i međunarodnim pravnim okvirom u oblasti kontrole SALW;*
- *nastaviti usklađivanje zakonodavnog i administrativnog okvira i njegovu potpunu implementaciju;*
- *jačati vlastite kapacitete s ciljem suzbijanja nelegalne trgovine malim oružjem i lakim naoružanjem i pripadajućom municijom;*

## **2. Smanjenje zloupotrebe ilegalnog posjedovanja i trgovine vatrenog oružja i municije**

KO SALW je u periodu važenja strategije u saradnji sa svim policijskim agencijama u BiH, a uz podršku i zalaganje Evropske komisije, OSCE-a, UNDP-a i Regionalnog centra za kontrolu malog i lakog oružja (SEESAC) vršio uništavanje oduzetog i prikupljenog SALW.

Tako je u 2016-toj godini, uništeno 2.500, u 2017- 10.801, u 2018 - 2.500, u 2019 – 3.479 i u 2020. godini 1.864 komada i dijelova oružja. Navedenim aktivnostima građani Bosne i Hercegovine su upozorenici na opasnosti koje prijete od oružja koje je proglašeno viškom, od slabo osiguranog ili nezakonitog oružja i koliko to oružje utiče na njihovu

sigurnost. Realizacijom svih navedenih akcija dat je veliki doprinos poboljšanju cjelokupne stabilnosti kako u BiH tako i u regionu pa i šire.

Prikupljanje i uništavanje navedene količine malog i lakog oružja rezultat je uspješnog rada svih policijskih agencija i organa u Bosni i Hercegovini u borbi protiv ilegalne trgovine oružjem. Koliko je ovo značajan rezultat govori i činjenica da je u periodu od 2013-2016. godina, kada je provođena koordinirana kampanja podizanja svijesti građana na prikupljanju i zbrinjavanju nezakonitog naoružanja u BiH, ukupno prikupljeno i uništeno preko 11.000 komada i dijelova malog i lakog oružja.

### **Praćenje statističkih podataka iz oblasti SALW-a**

KO SALW je tokom perioda važenja Strategije 2016-2020, radio i na prikupljanju statističkih podataka o legalno registrovanom oružju u BiH. Ova aktivnost je značajna iz razloga što u BiH postoji 12 zakona o oružju zbog čega se podaci o tome vode na različite načine i u skladu sa različitim metodološkim pristupima.

Ukupan broj registrovanog oružja za 2016., 2017., 2018. i 2019. godinu:

	2016. godina	2017. godina	2018.godina	2019. godina
FEDERACIJA BiH	168.548	190.588	169.584	182.508
REPUBLIKA SRPSKA	168.550	132.113	104.678	127.824
BRČKO DISTRIKT BIH	4.226	4.124	4.010	3.991
UKUPNO U BIH	341.324	326.825	278.272	314.323

KO SALW je u saradnji sa Regionalnim centrom za kontrolu malog i lakog oružja (SEESAC) i nadležnim organima u BiH, u 2018. godini, okončao rad na prikupljanju podataka o distribuciji i efektima malog i lakog oružja u BiH za period 2012 -2016. Cilj ovog istraživanja je da se doprinese sveobuhvatnom i aktuelnom razumijevanju izazova

kontrole malog i lakog oružja u BiH, što će dodatno podržati relevantne institucije u primjeni politika kontrole naoružanja zasnovanih na činjenicama.

Prikupljeni podaci ukazali su na nekoliko osnovnih izazova kada je riječ o zloupotrebi vatenog oružja:

- Nedozvoljeno posjedovanje vatenog oružja predstavlja značajan rizik za sigurnost građana i građanki Bosne i Hercegovine;
- Oružje se često zloupotrebljava u kontekstu razbojništva i izazivanja opšte opasnosti;
- Vatreno oružje je najčešće korišteno sredstvo za izvršenje ubistava;
- Raširena je zloupotreba vatenog oružja u kontekstu nasilja u porodici i intimnog partnerskog nasilja, a postojeće mjere i prakse za kontrolu vatenog oružja nedovoljno uvažavaju rizike zloupotrebe oružja u ovom kontekstu;
- Samoubistva počinjena vatrenim oružjem čine najveći dio smrtnih slučajeva do kojih je došlo zloupotrebom vatenog oružja;
- Zloupotreba oružja ima izraženu rodnu dimenziju i muškarci čine ogromnu većinu počinioca incidenata vatrenim oružjem.

Prema podacima istraživanja, u 2016. godini najveći broj vatenog oružja u BiH 290.720 (77,3%) nalazio se u posjedu građana, dok je u posjedu vladinih agencija bilo 80.604 (21,4%) komada vatenog oružja, a 4.827 (1,3%) kod pravnih lica. Broj legalnog vatenog oružja u posjedu vladinih agencija, građana i privatnih subjekta porastao je za 20,8% između 2012. i 2016. godine, a vatreno oružje u posjedu privatnih subjekata poraslo je za 58,2%, kod građana za 26,8% te vladinih agencija za 1,9%. U 2016. godini počinjeno je ukupno 905 krivičnih djela u vezi sa vatrenim oružjem.

Najčešće krivično djelo u vezi sa vatrenim oružjem odnosi se na nezakonitu proizvodnju, posjedovanje, nošenje i prodaju (43,9 %). Također je česta i zloupotreba vatenog oružja za izvršenje krivičnog djela razbojništva (28,7% ) ili izazivanje opće opasnosti (13,7%). Nezakonito posjedovanje vatrenog oružja predstavlja ozbiljan rizik za bezbjednost građana i građanki. Ogromna većina krivičnih djela povezanih s vatrenim oružjem (95,7%) počinjena je ili je uključivala nezakonito vatreno oružje. Međutim, obim korištenja nezakonitog oružja značajno se razlikovao ovisno o vrsti krivičnog djela.

Vatreno oružje u zakonitom posjedu često se zloupotrebljavalо za ubistva, nasilje u porodici i provale.

U BiH se bilježи značajno korištenje vatenog oružja za izvršenje ubistava. U periodu od 2012. do 2016. godine, od ukupno 253 ubistva registrovana u BiH, 139 odnosno 54,9% svih ubistava počinjeno je vatrenim oružjem. Muškarci su činili 77% žrtava ubistava počinjenih vatrenim oružjem, dok su žene činile 23% žrtava.

S izuzetkom 2012. godine, broj osoba koje su zloupotrijebile vatreno oružje za izvršenje krivičnih djela ostao je stalan. Muškarci čine ogromnu većinu počinilaca krivičnih djela povezanih s vatrenim oružjem (98,9%), kao i ubistava počinjenih vatrenim oružjem (95,7%). Veća je vjerovatnoćа da su ubistvo počinili mlađi muškarci u odnosu na ostale starosne grupe. Ubistva počinjena u od strane člana porodice čine 28,9% svih ubistava počinjenih u BiH u periodu od 2012. do 2016. godine. Nasilje u porodici pogađa žene u znatno većoj mjeri nego muškarce. Žene su činile 60,3% lica ubijenih od strana člana porodice, a muškarci 39,7%. Nasilje od strane intimnog partnera sa smrtonosnim ishodom još i više pogađa žene od nasilja u porodici općenito, i one čine ogromnu većinu žrtava (88%) ubijenih od strane intimnog partnera. Za razliku od žena, muškarci najčešće stradaju od strane drugih muških članova porodice.

Samoubistva čine ogromnu većinu (82,8%) svih smrtnih slučajeva povezanih sa vatrenim oružjem, a slijede ubistva (14,3%) i nesretni slučajevi sa smrtnom posljedicom (3%). Ukupno 43,9% svih samoubistava počinjeno je vatrenim oružjem. Generalno je veća vjerovatnoćа samoubistva kod muškaraca u odnosu na žene, a još je vjerovatnije da će koristiti i vatreno oružje za samoubistvo. Revolveri i poluautomatski pištolji su najčešće korišteno vatreno oružje za lišavanje života.

Prema podacima prikupljenih preko Platforme za praćenje oružanog nasilja, ukupni broj incidenata u vezi sa vatrenim oružjem registrovanih za razdoblje od 2017. do 2019. godine iznosio je 1305. U ovom trogodišnjem periodu, najveći broj prijavljenih incidenata bio je u 2018. godini, ali se taj broj smanjio u 2019. godini.

Najveći broj prijavljenih incidenata s vatrenim oružjem odnosi se na kriminalne incidente (krađa i bande) – 546 slučaja, i zapljenu oružja – 252 slučaja.

Najviše zapljena oružja zabilježeno je u 2018. godini sa 119 prijavljenih zapljena, dok je u 2017. godini iznosio 66, a 2019. godine 67 slučajeva. Sve vrste vatretnog oružja su zaplijenjene u razdoblju od 2017. do 2019. godine. Pištolji su zaplijenjeni u 69, automatsko/vojno oružje u 48, a puške/sačmare u 24 slučaja. Nekoliko vrsta SALW-a je zaplijenjeno u 81 slučaju gdje se ne misli samo na nekoliko vrsta vatretnog oružja, već i na municiju. U 224 slučaja oružje je bilo u ilegalnom posjedu.

Prikupljeni podaci ukazuju da rodna perspektiva ima veoma značajnu ulogu u razumjevanju distribucije i potražnje za vatretnim oružjem, kao i specifičnih rizika sa kojima se žene i muškarci suočavaju u pogledu zloupotrebe vatretnog oružja.

Integriranje rodne perspektive u strateški i operativni okvir se sve više prepoznaće kao preduslov za efikasnu kontrolu malog oružja i lakog naoružanja. U *EU Strategiji protiv nezakonitog vatretnog oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva istaknuto* je da integracija rodnih aspekata u projekte i akcije za kontrolu SALW predstavlja princip kojim se Strategija rukovodi, te da će EU sistematski integrisati rodnu perspektivu u projekte protiv nasilja vaternim oružjem i SALW kontrolu generalno. U završnom izveštaju Treće revizione konferencije o Programu akcije Ujedinjenih nacija održane 2018. godine, države potpisnice su se opredjelile da podstaknu integracije rodne perspektive u sve politike koje se odnose na kontrolu SALW. U Mapi puta poseban značaj dat je unapređenju rodne ravnopravnosti, a integracija rodne perspektive i njena realizacija kroz akcione planove biće pažljivo praćena i vrednovana kao ključni element za ostvarivanje boljeg, održivijeg i djelotvornijeg rezultata. U skladu sa tim, BiH će u u narednom periodu raditi na integraciji *rodne perspektive u mjeru za kontrolu SALW, a poseban značaj dat će se sprečavanju zloupotrebe oružja u slučajevima nasilja u porodici, prevenciji zloupotrebe vatretnog oružja, jačanju kapaciteta institucija da kreiraju i sprovode rodno odgovorne mјere i povećanju učešća žena u kontroli SALW-a.*

Tokom perioda važenja Strategije, vršene su rekonstrukcije skladišta i soba za dokaze u policijskim agencijama na sljedećim lokacijama: Sarajevo/Rakovica, Mostar, Orašje, Bijeljina, Zenica i Istočno Sarajevo, čime je znatno olakšan rad policijskim službenicima. Uporedo sa tim vršene su obuke vezane za upravljanje zalihamama malog i lakog oružja.

Također, uz podršku OSCE-a i SEESAC-a izvršen je obilazak 29 novih potencijalnih lokacija za skladištenje malog oružja i lako naoružanja. Sačinjen je izvještaj i analiza, te je predloženo 10 lokacija na kojima će se vršiti rekonstrukcija prostora. Početkom 2021. godine, planiraju se aktivnosti početka radova na tim lokacijama.

U 2019. godini, uz podršku OSCE-a, provedena je Procjena izvodljivosti trenutne situacije u pogledu pravnih, proceduralnih, organizacijskih, operativnih, infrastrukturnih i finansijskih kapaciteta (K9) i sposobnosti policijskih organa u Bosni i Hercegovini za otkrivanje te zaplijenu malog oružja i lakog naoružanja i municije. Sačinjen je Izvještaj o ocjeni izvodljivosti koji predstavlja nalaze i preporuke nakon analize sveobuhvatnog pregleda i informacija prikupljenih tokom terenskih posjeta, kako bi se donosioci odluka informisali o održivosti za daljnje djelovanje.

Predviđeno je da uz podršku OSCE-a u periodu 2021-2024. godina, policijske agencije u BiH povećaju svoje K9 kapacitete u otkrivanju SALW-a, i municije, nadogradnjom infrastrukture na do 11 lokacija. Pored toga, podrška će se ogledati i kroz izradu procedura upotrebe K9 jedinica, nabavku opreme i obuku.

Dodatno, za period 2021.-2024.godina, OSCE će podržati nadležne organe u BiH u usklađivanju zakonodavnog okvira o deaktivaciji oružja i njegovoj primjeni. Isto tako, podržaće se rad KO SALW i nadležnih organa u BiH u oblasti kontrole SALW-a. Radiće se na jačanju partnerstva sa organizacijama civilnog društva širom BiH u rješavanju pitanja vezanih za kontrolu SALW-a, zloupotrebu SALW-a, oružano nasilje i njegov uticaj na lokalne zajednice. Pružiće se podrška nadležnim organima u BiH u planiranju, osmišljavanju i provođenju ciljanih kampanja za pružanje informacija u vezi sa kontrolom SALW-a. Sve navedene aktivnosti uključivaće i pitanja rodno zasnovanog nasilja.

U periodu važenja strategije započela je realizacija "Projekta za borbu protiv ilegalne trgovine oružjem u Bosni i Hercegovini," (CIAT), koji se odnosi na jačanje kapaciteta Granične policije BiH u borbi protiv ilegalne trgovine oružjem. Projekat se sastojao od 4 komponente, a kroz projekat je u periodu od septembra 2017 godine, do kraja 2018. godine, edukovano 1500 policajaca, donirana oprema (endoskopi i detektori eksploziva), a rezultat je da su u više od 10 slučajeva pronađeni droga i oružje.

Početkom januara 2019. godine, započeta je druga faza projekta kojom će biti obuhvaćene sve policijske agencije u BiH. U okviru projekta očekuje se da se izvrši edukacija oko 2.000 policijskih službenika do 2021.godine, sačini analiza zelene granice te organizuju praktične vježbe na granici BiH, kao i izvrši edukacija 200-300 policijskih službenika Granične policije BiH.

BiH još uvijek nije uspostavila fokalnu/fokalne tačke za vatreno oružje u skladu sa najboljim evropskim praksama, a što je i naznačeno kao preporuka u Analitičkom Izvještaju u prilogu Mišljenja Europske komisije o zahtjevu BiH za članstvo u EU. U narednom periodu neophodno je raditi na izradi modela vezanog za uspostavu fokalne/fokalnih tačaka, te na dalnjoj implementaciji tog modela. Posebna pažnja biće posvećena aktivnostima na jačanju forenzičkih kapaciteta policijskih organa u Bosni i Hercegovini kao i opremanja forenzičkih laboratorija.

BiH i nadležni organi u BiH, nemaju uspostavljenu metodologiju prikupljanja podatka o malom i lakom oružju u skladu sa međunarodnim standardima. Uspostavljanje takve metodologije je jedan od bitnih faktora za uspješno praćenje trendova u oblasti SALW-a što je jedan od preduslova za uspješnu borbu protiv ilegalne trgovine oružjem. U tom smislu, neophodno je prilagoditi podzakonske akte o vođenju evidencija kako bi se podaci vodili u skladu sa međunarodnim standardima, te razvrstavali po polu i starosti.

Nadležni organi su provodili aktivnosti na podizanju svijesti građana od zloupotrebe SALW-a. Provođenje ovih aktivnosti je bitno iz razloga što borba protiv ilegalne trgovine oružjem ne podrazumjeva samo poduzimanje represivnih mjera nego i djelovanje kroz prevenciju. U BiH je u narednom periodu, potrebno organizovati širu kampanju podizanja svijesti građana jer je u Bosni i Hercegovini primjetan porast broja zloupotrebe vatrenog oružja koji se odnosi na: incidente povezane sa vatrenim oružjem, ubistva, nesretne slučajeve, samoubistva, nasilje u porodici i nasilje nad intimnim partnerom. Za provođenje ove kampanje biće neophodno osigurati međusobnu koordinaciju nadležnih organa u BiH i međunarodnih partnera.

Zbog porasta incidenata vatrenim oružjem, potrebno je detaljnije analizirati razloge zloupotrebe oružja u navedene svrhe, a kao osnovu koristiti istraživanje koje je provedeno za period 2012-2016. godina.

U BiH su značajno unaprijeđeni kapaciteti za skladištenje SALW-a u posjedu policijskih agencija. Napravljene su analize stanja skladišta te urađene procjene za poboljšanje stanja. Da bi se stvorilo sigurno okruženje za građane, u narednom periodu će se nastaviti sa sprovođenjem ovih aktivnosti u skladu sa međunarodnim standardima. Ostvarena je saradnja sa međunarodnim partnerima u cilju jačanja kapaciteta policijskih agencija u cilju borbe protiv ilegalne trgovine oružjem. Ipak u narednom periodu će biti

neophodno nastaviti te aktivnosti, a sve u cilju nabavke odgovarajuće opreme neophodne za borbu protiv ilegalne trgovine oružjem.

Bosna i Hercegovina će u narednom periodu, u okviru ovog strateškog cilja, sprovesti sljedeće aktivnosti:

- *provesti sveobuhvatno istraživanje o specificnim oblastima uticaja malog oružja i lakog naoružanja, uključujući i uticaj na žene i muškarce u BiH u skladu sa rezultatima istraživanja u oblasti malog oružja i lakog naoružanja (2012-2016);*
- *Integrисati rodnu perspektivu i mjere za kontrolu SALW, a poseban značaj dat će se sprečavanju zloupotrebe oružja u slučajevima nasilja u porodici, prevenciji zloupotrebe vatrenog oružja, jačanju kapaciteta institucija da kreiraju i sprovode rodno odgovorne mjere i povećanju učešća žena u kontroli SALW-a;*
- *intenzivirati aktivnosti kroz projekt „Policija u zajednici”;*
- *izraditi metodologiju za prikupljanje statističkih podataka, uključujući i podatke razvrstane po polu i starosti;*
- *jačati svijest građana o rizicima SALW-a;*
- *prikupljati i uništavati nelegalno malo oružje i lako naoružanje i pripadajuću municiju;*
- *unaprjediti kapacitete za čuvanje i skladištenje malog oružja i lakog naoružanja po policijskim agencijama;*
- *jačati kapacitete nadležnih agencija za borbu protiv ilegalnog posjedovanja i krijućarenja oružja i municije;*
- *uspostaviti Fokalnu/fokalne tačku za vatreno oružje i jačati forenzičke kapacitete u BiH.;*
- *jačati kapacitet relevantnih agencija za vršenje deaktivacije SALW-a;*
- *jačanje kontrole poslovanja pravnih subjekata koji se bave uvozom i izvozom oružja i vojne opreme te kretanje oružja i vojne opreme na teritoriji BiH.*
- *jačati K9 kapacitet relevantnih agencija vezano za SALW i municiju.*

### **3. Upravljanje SALW-om u posjedu OS BiH**

Aktivnosti koje je provodilo Ministarstvo odbrane bile su poduzete u okviru: nastavka rješavanja viškova SALW-a u posjedu OS BiH, smještaju municije i minsko-eksplozivnih sredstava u perspektivna skladišta, uređenju skladišta za čuvanje SALW-a i jačanju administrativnih kapaciteta za upravljanje SALW-om.

#### **Nastavak rješavanja viškova SALW-a u posjedu OS BIH**

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine i Oružane snage Bosne i Hercegovine su u vremenskom razdoblju implementacije dokumenta planski pristupile rješavanju viškova malog oružja, lakog naoružanja i municije i to:

- putem prodaje;
- putem donacija;
- putem uništavanja.

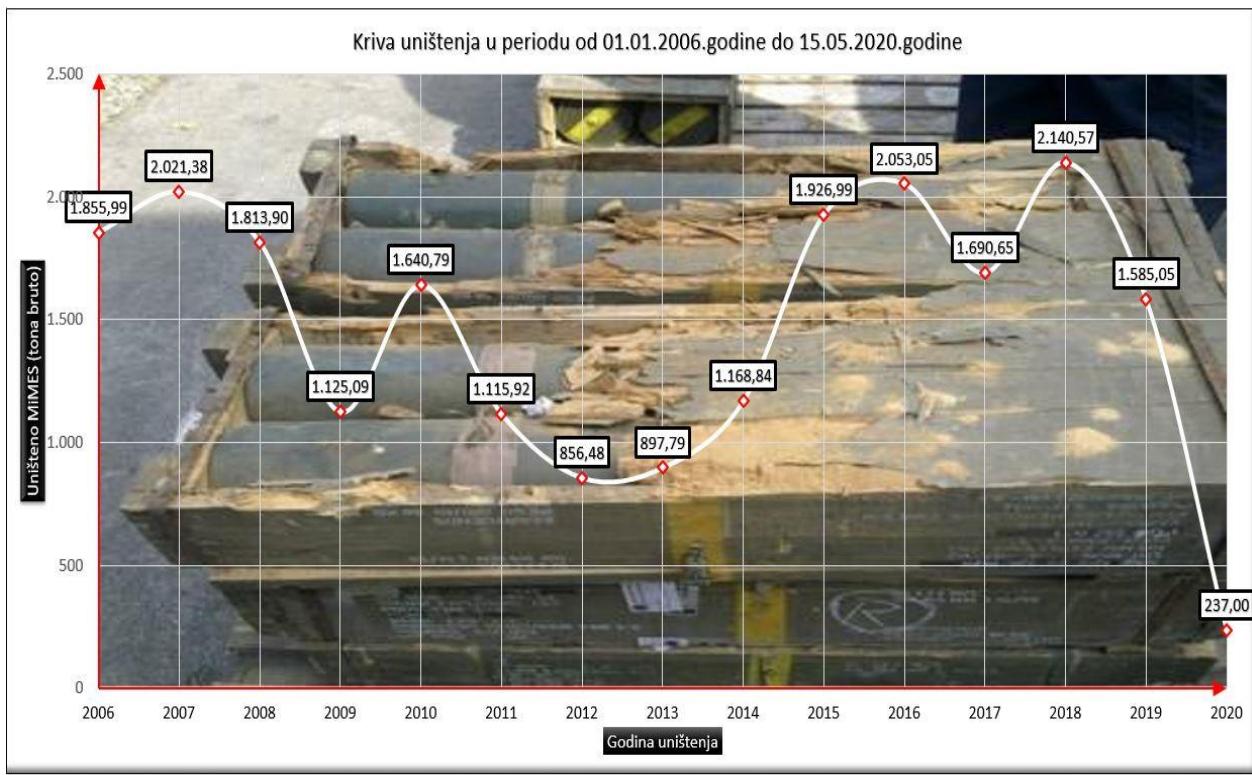
Aktivnosti su realizirane u skladu sa postojećim zakonskim rješenjima, relevantnim rezolucijama UN-a, dokumentima OSCE-a i i međunarodno preuzetim obavezama Bosne i Hercegovine u oblasti kontrole naoružanja i izgradnje mjera povjerenja i sigurnosti.

Putem prodaje u naznačenom vremenskom periodu nije bilo aktivnosti na rješavanju viškova naoružanja.

Putem donacija u naznačenom vremenskom periodu donirano je ukupno 31,33 tona municije i to:

- Entitetska ministarstva unutrašnjih poslova 30,85 tona municije;
- KPZ Banja Luka 0,48 tona KPZ.

U periodu od 2016-2020 ukupno je riješeno 4.500 tona municije i minsko-eksplozivnih sredstava.



Grafikon: Uništavanje municije i minsko-eksplozivnih sredstava (bruto tona)

### **Smještaj municije i minsko-eksplozivnih sredstava u perspektivna skladišta**

Odlukom Predsjedništva BiH, 63 lokacije vojne namjene na teritoriji BiH su perspektivne za OS BiH, od toga 41 lokacija u Federaciji BiH i 22 lokacije u Republici Srpskoj. U proteklom periodu je pribavljena imovinsko-pravna dokumentacija za svaku lokaciju posebno, te je stvorena respektabilna baza podataka i registar nepokretnosti zemljišta.

### **Uređenje skladišta za čuvanje SALW-a**

Nastavljene su aktivnosti na uređenju skladišta za čuvanje naoružanja i municije. Posebna pažnja posvećena je okončanju projekata u saradnji sa UNDP-om, OSCE-om koji će doprinijeti poboljšanju sigurnosne infrastrukture Oružanih snaga BiH na lokacijama skladišta municije i naoružanja „Krupa“ Hadžići, „Kula 1“ Mrkonjić Grad, „TBT“ Visoko i „Rabić“ Derventa na način da su poboljšani uslovi skladištenja naoružanja i

MiMES-a.

Razvoj vlastitih kapaciteta u sistemu odbrane za demilitarizaciju municije bio jedan od glavnih prioriteta u proteklom periodu. Tako je pored pogona za demilitarizaciju MiMES-a uz pomoć OSCE-a u operativnu funkciju na lokaciji OS BiH „TROM Doboј“ stavljeni u funkciju laboratorijske za ispitivanje stabilnosti pogonskih goriva i municije. Ovim su stvorene mogućnosti detektiranja nestabilnosti goriva i baruta u municiji. U praktičnom smislu to znači da će na osnovu obavljenih ispitivanja i ustanovljenog stanja stabilnosti biti vršena demilitarizacija tih sredstava po hitnom postupku, ukoliko se utvrdi njihova nestabilnost.

### **Jačanje administrativnih kapaciteta za upravljanje SALW-om**

Uz podršku OSCE-a i EUFOR-a uspostavljen je kapacitet OS BiH za testiranje barutnog punjenja za municiju u cilju sigurnog čuvanja municije u skladištima, dogradnjom zgrade Laboratorija u TROM Doboј, osiguravanjem potrebne opreme i materijala za testiranje municije i obuke osoblja. Posebno su izgrađene prostorije(skladište) za čuvanje uzoraka baruta municije i prostor za obuku osoblja koje će raditi u laboratoriji.

- U 2018 godini otpočele su aktivnost obilježavanja malog i lakog naoružanja uz podršku kompanije „The Halo Trust Found“ i EUFOR-a i uz edukaciju pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine za poslove obilježavanja komada malog oružja i lakog naoružanja posjedu Oružanih snaga BiH. Za ovu namjenu primjenjuje se DOT PEN tehnologija. Kompanija je nabavila potrebnu tehničku opremu koja je instalirana na četiri lokacije OS BiH u Banja Luci, Čapljini, Sarajevu i Zenici. Pored obilježavanja malog i lakog naoružanja koje je na upotrebi, vrši se i obilježavanje naoružanja sa stanja viškova, odnosno zaliha, što podrazumijeva provođenje aktivnosti tehničkog pregleda naoružanja, dekonzervacije i ponovne konzervacije naoružanja. Kako bi ova aktivnost mogla da se provodi, u Ministarstvu odbrane BiH usvojeni su odgovarajući interni akti i to: Odluka o obilježavanju malog oružja i lakog naoružanja i Uputstvo za obilježavanje malog oružja, čime su uspostavljene interne procedure za vršenje ove aktivnosti. Plan je do kraja 2020. godine obilježiti 61.705 komada oružja i naoružanja.

Zaključno sa 26.10.2020.godine ukupno je obilježeno 59.000 komada naoružanja ili 95 % od ukupno predviđenog broja.

Upravljanje SALW-om u posjedu Oružanih snaga Bosne i Hercegovine i dalje predstavlja okosnicu jačanja kapaciteta Oružanih snaga Bosne i Hercegovine na jačanju sigurnosnog ambijenta u Bosni i Hercegovini i regionu općenito. Premda je u proteklim godinama ostvaren značajan napredak u rješavanju ovih složenih izazova kroz izgradnju infrastrukture, jačanja kapaciteta, smanjenja rizika od nekontrolisanih eksplozija i otuđenja postoji mogućnost nadogradnje ovih dostignuća i pravljenje daljih iskoraka.

Da bi se prevladali izazovi koje sa sobom nosi posjedovanje SALW-a u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine u ovom strateškom dokumentu u skladu sa Zakonom o odbrani, odlukama Predsjedništva Bosne i Hercegovine i Politikom rješavanja viškova naoružanja i municije definirani su ciljevi za budući vremenski okvir obuhvaćen ovim dokumentom.

U okviru ovog strateškog cilja Ministarstvo odbrane BiH će u narednom vremenskom periodu implementacije Strategije preduzimati sljedeće aktivnosti:

1. Smanjiti količine municije iz segmenta nestabilne municije i viškova, u posjedu OS BIH, rješavanjem do definirane količine;
2. Smanjiti količine SALW-a rješavanjem na definirane količine (operativne količine uključujući strateške rezerve OS BIH);
3. Završiti uspostavu sistema za upravljanjem životnim vijekom municije i nastaviti aktivnosti uspostave upravljanja životnim vijekom SALW-a;
4. Završiti unapređenje infrastrukture za skladištenje municije i SALW-a;
5. Kontinuirano razvijati kapacitete OS BIH u upravljanju životnim ciklusom municije i SALW-a;

6. Smanjiti broj lokacija na kojima su skladišteni municija i SALW, na broj perspektivnih lokacija podržanih od strane međunarodne zajednice;
7. Osigurati održavanje infrastrukture i opreme koja je u vezi sa municijom i SALW-om.
8. Osporobiti strukture Ministarstva odbrane i Oružanih snaga BiH u vršenju deaktivacije malog oružja i lakog naroužanja.

#### **4. Saradnja s međunarodnim i regionalnim organizacijama i organizacijama civilnog društva**

Bosna i Hercegovina ima uspostavljene administrativne kapacitete za provođenje međunarodne i regionalne saradnje u cilju sprečavanja nelegalne trgovine malim oružjem i lakinm naoružanjem.

Koordinacioni odbor i nadležne institucije su u prethodnom periodu značajno sarađivali s međunarodnim organizacijama kao što su SEESAC, UNDP, OSCE, UNODC i dr.

Evropska unija je u prethodnom periodu pružila znatnu podršku u aktivnostima kontrole SALW-a, prevashodno u okviru Odluke Vijeća iz decembra 2016. godine, za podršku aktivnostima SEESAC-a za razoružanje i kontrolu oružja u jugoistočnoj Europi, kojima se smanjuje prijetnja koju predstavljaju nezakonito malo i lako oružje i pripadajuće streljivo, te Odluke Vijeća iz novembra 2018. godine, o podršci SEESAC-u radi provedbe Mape puta za kontrolu oružja na Zapadnom Balkanu.

Saradnja sa SEESAC-om ogledala se u podršci radu mreži stručnjaka (operativaca) koji se bave problematikom ilegalne trgovine oružjem (SEEFEN), sastancima SALW Komisija i Regionalnim sastancima za sprovodjenje Mape puta, te podršci u pripremi i objavljinju regionalnih izvještaja o realizovanom uvozu i izvozu naoružanja i vojne opreme.

Provođene su obuke Koordinacionog odbora vezane za Gender pitanja. Program Mentorstvo za rodnu ravnopravnost u kojem je je prepoznat kao primjer dobre prakse i predstavljen na brojnim međunarodnim događajima. Pored toga, objavljeni su i podaci

kroz Dokument "Rod i malokalibarsko oružje u Bosni i Hercegovini", gdje su navedene ključne činjenice u ovoj oblasti.

Saradnja sa UNDP kancelarijom u Sarajevu se odvijala kroz pružanje podrške u vezi s modernizacijom skladišta, provođenjem kampanja podizanja svijesti o rizicima SALW-a, procesom uništavanja viškova naoružanja i nelegalnog SALW-a.

U saradnji sa EUFOR rađeno je na provođenju Master plana za municipaliju i Master plana za oružje u BiH, o čemu su se dogovorili svi međunarodni akteri u ovoj oblasti. Kroz rad Strateškog odbora na nivou Ministarstva odbrane BiH i Koordinacionog odbora na nivou Zajedničkog štaba OS BiH prati se ciklus upravljanja, definiraju uloge za svakog aktera u ciklusima i predviđaju sav višak municije i oružja. OSCE, EUFOR i UNDP podržali su OS BiH u poboljšanju sigurnosne infrastrukture u skladištima municije i oružja u BiH, što je dovelo do smanjenog rizika od slučajne eksplozije i doprinijelo naporima MO BiH i OS BiH u provođenju Strategije BiH o kontroli SALW-a,

Projekt OSCE-a za poboljšanje sigurnosti u skladištima municije i oružja u BiH (SAFE-UP BiH) doprinio je sigurnosti civilnog stanovništva u BiH, kao i vojnih pripadnika koji su služili u skladištima u Bosni i Hercegovini, nadogradnjom sigurnosne infrastrukture na potencijalnim lokacijama za skladištenje municije i oružja u BiH u skladu sa međunarodno prihvaćenim standardima.

Iako je bilo planirano, saradnja sa organizacijama civilnog društva odvijala se u smanjenom kapacitetu, kroz organizaciju nekoliko seminara na kojima su se obrađivale određene teme iz oblasti SALW. Ovu saradnju je potrebno intenzivirati u narednom periodu a posebno u kontekstu saradnje sa organizacijama civilnog društva koje se bave pitanjima nasilja u porodici.

Neophodno je podsticati saradnju i sa organizacijama koje se bave pitanjima uloge gendera u kontekstu zloupotrebe salw-a. I u ovom dokumentu Strategije, poseban akcenat će biti stavljen na ova pitanja. Ostvarena je sinergija sprovodenjem NAP 1325<sup>7</sup>, što je u skladu sa globalnim trendovima.

---

<sup>7</sup> <https://arsbih.gov.ba/akcioni-plan-za-implementaciju-unscr-1325-u-bosni-i-hercegovini-za-period-2014-2017-godine/>

Bosna i Hercegovina će u narednom periodu, u okviru ovog strateškog cilja, sprovesti sljedeće aktivnosti:

- *Bosna i Hercegovina će ojačati saradnju s regionalnim i međunarodnim organizacijama, kao i specijalizovanim agencijama, na nivou politika i operativnom nivou, doprinoseći provođenju regionalnih i međunarodnih obaveza i okvira za kontrolu oružja, uključujući Mapu puta;*
- *BiH će dijeliti informacije o SALW-u, u okviru međunarodnih obaveza o kontroli naoružanja;*
- *jačati suradnju sa agencijama Evropske unije, kako na strateškom tako i na operativnom nivou, posebno sa EUROPOL-om i Frontex-om, te intenzivirati sudjelovanje nadležnih policijskih agencija u radu EMPACT<sup>8</sup>-a;*
- *nastaviti pozitivnu praksu izvještavanja u skladu s regionalnim i međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine u različitim oblastima kontrole naoružanja, uključujući ATT, UN PoA, Mapu puta, Izvještaj o regionalnom izvozu oružja;*
- *BiH će nastaviti s praksom redovne razmjene informacija na temu kontrole SALW-a u svim aspektima, kako na bilateralnom tako i na multilateralnom planu;*
- *jačati saradnju s udruženjima civilnog društva.*

---

<sup>8</sup> European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats

## **MONITORING**

S obzirom na obim, značaj i složenost kontrole malog oružja i lako naoružanja, Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o formiranju Koordinacionog tijela za praćenje implementacije Strategije za kontrolu malog oružja i lako naoružanja.

Koordinacioni odbor je sastavljen od predstavnika Ministarstva sigurnosti BiH, Tužilaštva BiH, Ministarstva vanjskih poslova BiH, Ministarstva odbrane BiH, Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Granične policije BiH, Državne agencije za istrage i zaštitu, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, Uprave za indirektno oporezivanje, Policije Brčko Distrikta BiH, Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova i Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srpske.

Koordinaciono tijelo je nadležno da prati provođenje Strategije za kontrolu malog oružja i lako naoružanja i Akcionog plana, koordinira i inicira aktivnosti sa nadležnim organima u BIH, priprema revidiranu strategiju i akcioni plan, te jednom godišnje izvještava Vijeće ministara BiH u vezi realizacije ciljeva iz Strategije i Akcionog plana. Administrativnu podršku i pomoć Koordinacionom tijelu pruža Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine.

Napredak ostvaren u sprovođenju Strategije i Akcionog plana će se redovno pratiti i procenjivati na osnovu ključnih pokazatelja učinka (Key Performance Indicators), koji su usklađeni sa Mapom puta za Zapadni Balkan i narativnim izveštajima, zasnovanim na strateškim ciljevima. Izveštaji o napretku dostavljajuće se Koordinacionom odboru za SALW, najmanje dva puta godišnje.

## **ZAKLJUČAK**

Strategija za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja za period 2021. – 2024. godina, te prateći Akcioni plan predstavljaju okvir prioritetnih ciljeva i aktivnosti u oblasti kontrole malog oružja i lakog naoružanja u BiH, te su usuglašeni sa prioritetima utvrđenim u Strategiji EU protiv nezakonitog vatrengor oružja, malog i lakog oružja i pripadajućeg streljiva, kao i drugim relevantnim međunarodnim dokumentima koji tretiraju ovu oblast.

Pored toga, strategija je formulisana u skladu s glavnim ciljevima Mape puta za kontrolu SALW, koji su usvojile vlade Zapadnog Balkana, uključujući Bosnu i Hercegovinu, za održivo rješenje za ilegalno posjedovanje, zloupotrebu i prometa SALW-a i pripadajuce municije do 2024. godine.

Radi uspješne implementacije ciljeva iz Strategije za kontrolu malog oružja i lakog naoružanja i Akcionog plana za period 2020. - 2024. godine, biće neophodno obezbijediti značajna finansijska sredstva koja je potrebno pravovremeno predvidjeti u skladu sa važećom metodologijom budžetskog planiranja. Odrediti izvore finansijskih sredstava i iste staviti na raspolaganje institucijama zaduženim za realizaciju ciljeva i aktivnosti.

## **SKRAĆENICE**

ATT – Arms Trade Treaty – Globalni Sporazum o Trgovini Oružjem

UN PoA - Plan of Action – Program akcije Ujedinjenih nacija

UN ITI - International Tracing Instrument – Međunarodni Instrument za praćenje

SEEFEN - South East Europe Firearms Expert Network - Mreža stručnjaka za vatreno oružje za Jugoistočnu Evropu

SEEFEG - South Eastern Europe Firearms Expert Group - Grupa stručnjaka za vatreno oružje za Jugoistočnu Evropu

RACVIAC - Regionalni centar za pomoć u verifikaciji i provedbi kontrole naoružanja

RCC - Regionalnim centar za saradnju

WASSENAAR aranžman - prvi globalni multilateralni aranžman o kontroli izvoza konvencionalnog oružja i osjetljive robe i tehnologije dvostrukе namjene

EMPACT - European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats

